

SPIS TREŚCI

WSTĘP

9

Część pierwsza

Transformacja systemowa.

Początek drogi do dalszych zmian w gospodarce Polski

ROZDZIAŁ 1.

NAJWAŻNIEJSZE WYZWANIE CYWILIZACYJNE PODJĘTE PRZEZ POLSKĘ U SCHYŁKU XX WIEKU

1.1.	Dostosowywanie się do trzeciej fali globalizacji – ważne wyzwanie cywilizacyjne na przełomie XX i XXI wieku	19
1.2.	Ogólne uwagi na temat świata w drugiej połowie XX wieku. Nowe elementy jego charakterystyki	24
1.3.	Godne społeczeństwo czy jeszcze tylko obywatelskie?	28
1.4.	Świat współczesny zbiorem różnorodnych cywilizacji	30
1.5.	Teoria i praktyka systemowej rywalizacji w XX wieku. Wybrane uwagi	32
1.6.	Integracja ze strukturami Unii Europejskiej	38
1.6.1.	Istota i charakter procesów integracyjnych we współczesnym świecie	38
1.6.2.	Krótkookresowe i długookresowe efekty strefy wolnego handlu i unii celnej	41
1.6.2.1.	Efekty krótkookresowe	41
1.6.2.2.	Efekty długookresowe	45
1.6.3.	Uwagi o najistotniejszych przesłankach europejskiej integracji ekonomicznej	47

ROZDZIAŁ 2.

ZMIANY SYSTEMOWE W TEORII I PRAKTYCE W KOŃCU XX WIEKU

2.1.	Dylematy dotyczące ustrojowych uwarunkowań efektywności gospodarowania	57
2.2.	Przesłanki konieczności transformacji systemowej	59
2.3.	Pojęcie i metody transformacji systemowej	62
2.4.	Alternatywy dla systemu centralnego planowania	70
2.5.	Przesłanki i główne założenia transformacji systemowej w Polsce	73

ROZDZIAŁ 3.

DYLEMATY POLSKIEJ TRANSFORMACJI SYSTEMOWEJ

3.1.	Doskonalenie instytucji gospodarki rynkowej. Kryzys transformacyjny	79
3.2.	Szara strefa w polskiej gospodarce okresu transformacji systemowej	85
3.2.1.	Próby objaśnienia i zdefiniowania szarej strefy	85
3.2.2.	Przyczyny i uwarunkowania powstawania szarej strefy	90
3.2.3.	Uwagi o elementach składowych szarej strefy	93
3.2.4.	Próby oszacowania szarej strefy w gospodarce w Polsce i wybranych krajach	96

3.3.	Mechanizm zmian w polskiej transformacji. Wybrane uwagi	99
	Podsumowanie	112

ROZDZIAŁ 4.

	OCENA I KRYTYKA POLSKIEJ TRANSFORMACJI SYSTEMOWEJ	115
4.1.	Plan Balcerowicza – główne założenia i niektóre aspekty jego współczesnej krytyki	115
4.2.	Czynniki wpływające na proces transformacji przed integracją Polski z Unią Europejską	120
4.3.	Transformacja a prywatyzacja i rola kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce zmierzającej do zintegrowania się z Unią Europejską. Uwagi ogólne	128
4.4.	Przedsiębiorczość jako szczególny czynnik i cel transformacji gospodarki Polski	138
	4.4.1. Pojęcie i znaczenie przedsiębiorczości	138
	4.4.2. Uwagi o najważniejszych uwarunkowaniach (determinantach) rozwoju przedsiębiorczości	143
4.5.	Uwagi o najważniejszych barierach rozpoczynania działalności gospodarczej w Polsce	150
	4.5.1. Bariery prawne, administracyjne i polityczne	150
	4.5.2. Bariery finansowe	157
	4.5.3. Bariery osobowe	160

ROZDZIAŁ 5.

	O POTRZEBIE POPRAWY INNOWACYJNOŚCI I MIĘDZYNARODOWEJ KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI POLSKI	167
5.1.	Pojęcie i istota innowacji	167
5.2.	Charakter i znaczenie badań nad innowacyjnością w gospodarce	176
5.3.	Pojęcie i znaczenie konkurencyjności i pozycji konkurencyjnej kraju	183
5.4.	Niektóre uwagi odnoszące się do mierników międzynarodowej konkurencyjności kraju	192
5.5.	Konkurencyjność gospodarki polskiej w momencie integrowania się i po kilku latach funkcjonowania w Unii Europejskiej	201
	5.5.1. Istota i miary konkurencyjności gospodarki na poziomie makroekonomicznym	201
	5.5.2. Konkurencyjność gospodarki polskiej na tle krajów UE	203
	5.5.3. Niektóre uwagi o strategiach wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki	207

Część druga

Kształtowanie się nowej jakości polskich granic państwowych

ROZDZIAŁ 6.

	WSPÓŁCZESNY WYMIAR GRANIC PAŃSTWOWYCH – UWAGI OGÓLNE	219
6.1.	Istota granicy. Granica jako kategoria interdyscyplinarna	219
6.2.	Analiza zmian funkcji granic państwowych	223

6.3.	Przenikalność granic politycznych w Europie Środkowej i Wschodniej w warunkach integracji europejskiej	227
6.4.	Uwagi na temat przenikalności polskiej granicy państwowej po drugiej wojnie światowej	231
6.5.	Układ z Schengen a niektóre aspekty ochrony granic Wspólnot Europejskich	235
6.5.1.	Cele i założenia Układu z Schengen. Polska droga do Schengen	235
6.5.2.	Ruch osobowy na polskich granicach w warunkach praktycznego wdrażania unormowań Układu z Schengen	242
6.6.	Uwagi na temat polityki wobec nasilającej się migracji	252
6.6.1.	Rys historyczny początków unijnej polityki wobec legalnej imigracji zarobkowej – teoria i praktyka jej stosowania	252
6.6.2.	Program Haski i jego rola we wzmocnieniu obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Unii Europejskiej	256
6.6.3.	Koncepcje wspólnej polityki wobec nielegalnej imigracji.	272
	Uwagi ogólne	272

ROZDZIAŁ 7.

STRAŻ GRANICZNA I UNIJNA ADMINISTRACJA CELNA. UWAGI O ICH ROLI W ZAPEWNIANIU SKUTECZNEJ OCHRONY GRANIC

7.1.	Straż Graniczna wobec wyzwań współczesnych przemian polityczno-ekonomicznych	277
7.2.	Uwagi o doskonaleniu struktury organizacyjnej i czynności służbowych Straży Granicznej w celu poprawy efektywności ochrony granic	281
7.3.	Uwagi o realizacji zadań przez Straż Graniczną w Strefie Schengen	286
7.4.	Doskonalenie strategii zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi Unii Europejskiej jako nieodzowny element skuteczności ich ochrony	291
7.5.	Administracja Celna UE i jej czynności kontrolne w ochronie granic państwowych w związku z przepływem towarów i osób	299
7.6.	Uwagi na temat niektórych szczegółowych zadań Unijnej Administracji Celnej	304
7.6.1.	Szczególny nadzór podatkowy	304
7.6.2.	Nadzór rynku wewnętrznego	308
7.6.3.	Współuczestnictwo w realizacji Wspólnej Polityki Rolnej	312
7.7.	Tendencje zmian funkcji administracji celnej	319
7.7.1.	Funkcja fiskalna	319
7.7.2.	Funkcja ochronna	320

ROZDZIAŁ 8.

UWAGI O ROLI SŁUŻBY CELNEJ RP W OBSŁUDZE OBROTU TOWAROWEGO UNII EUROPEJSKIEJ

8.1.	Służba Celna RP w systemie unijnej administracji celnej	325
8.2.	Potrzeba doskonalenia struktury organizacyjnej Służby Celnej Rzeczypospolitej Polskiej	332
8.3.	Strategie działania Służby Celnej	335
8.4.	Cele strategiczne działań polskiej administracji celnej	340
	Aneks do rozdziału 8. Ogólny zarys zasad wspólnotowego prawa celnego i wybrane aspekty procedur celnych Unii Europejskiej	349

ROZDZIAŁ 9.**PODATKI POŚREDNIE W HANDLU ZAGRANICZNYM I WEWNĄTRZWSPÓLNOTOWYM
OBRODZIE TOWAROWYM A SZCZEGÓLNE ZADANIA ADMINISTRACJI CELNEJ**

9.1.	Podatek VAT w handlu zagranicznym	381
9.1.1.	Eksport towarów	383
9.1.2.	Import towarów	386
9.1.3.	Zwrot podatku VAT dla podróżnych z krajów trzecich	390
9.2.	Podatek VAT w wewnątrzspółnotowych transakcjach towarowych	393
9.2.1.	Wewnątrzspółnotowe dostawy i wewnątrzspółnotowe nabycia towarów	396
9.3.	Podatek akcyzowy w Unii Europejskiej	401
9.3.1.	Akcyza w Polsce	406
9.3.2.	Obowiązki podatkowe podatników podatku akcyzowego	411
9.3.3.	Polski podatek akcyzowy w międzynarodowym obrocie towarowym	415

ROZDZIAŁ 10.**NIEKTÓRE UWAGI O SYSTEMACH INFORMATYCZNYCH WARUNKUJĄCYCH
SPRAWNOŚĆ FUNKCJONOWANIA GRANIC**

10.1.	System Informacyjny Schengen jako warunek sprawnego funkcjonowania Grupy Schengen	419
10.2.	Systemy informatyczne oraz podpis elektroniczny jako nieodzowne elementy współczesnej administracji celnej	425
10.3.	Informatyzacja w dziedzinie obowiązków statystycznych (INTRASTAT I EKSTRASTAT)	432
10.4.	Charakterystyka i podział systemów informatycznych funkcjonujących w obsłudze celnej	438
10.5.	Uwagi o funkcjonowaniu INTRASTAT jako systemu statystyki międzynarodowych obrotów handlowych	453
10.6.	Program e-cło a inicjatywa e-Customs. Istota i znaczenie w usprawnianiu funkcjonowania polskiej i unijnej gospodarki	458

PODSUMOWANIE**ANEKS**

Załącznik 1.	Polska w wybranych rankingach innowacyjności i konkurencyjności	473
Załącznik 2.	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 lutego 2011 roku w sprawie wdrażania dyrektywy o usługach (2006/123/WE) (2910/2053 (INI))	492

BIBLIOGRAFIA**SPIS TABEL****SPIS RYSUNKÓW****WYKAZ SKRÓTÓW**